

บรรทัดฐานของศาลฎีกาในเรื่อง
การชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานในคดีอาญา

นายสุนทร เกิดภคตา



วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชานิติศาสตร์ ภาควิชานิติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2541

ISBN 974-331-143-2

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THE SUPREME COURT'S PRECEDENT
ON WEIGH OF EVIDENCE IN CRIMINAL TRIALS

Mr. Soonthorn Kerdpocar

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Laws

Department of Law

Graduate School

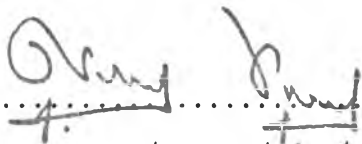
Chulalongkorn University

Academic Year 1998

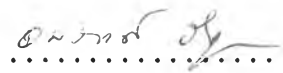
ISBN 974-331-143-2


หัวข้อวิทยานิพนธ์ บรรทัดฐานของศาลฎีกาในเรื่องการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานในคดีอาญา
โดย นายสุนทร เกิดโรค
ภาควิชา นิติศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์มูรธา วัฒนชะวีระกุล
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม อาจารย์พรเพชร วิชิตชลชัย


บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต


 คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์นายแพทย์ศุภวัฒน์ ชูติวงศ์)

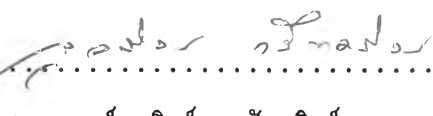
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

 ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อมราวดี อังศ์สุวรรณ)

 อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์มูรธา วัฒนชะวีระกุล)

 อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(อาจารย์พรเพชร วิชิตชลชัย)

 กรรมการ
(อาจารย์ ดร.จิรนิติ หะวานนท์)

 กรรมการ
(อาจารย์จูลสิงห์ วสันตสิงห์)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงฉบับเดียว

สุนทร เกศ โภคา : บรรทัดฐานของศาลฎีกาในเรื่องการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานในคดีอาญา (THE SUPREME COURT'S PRECEDENT ON WEIGH OF EVIDENCE IN CRIMINAL TRIALS)

อ.ที่ปรึกษา : ศศ.มรธา วัฒนะชีวะกุล, อ.ที่ปรึกษาร่วม : อาจารย์พรเพชร วิจิตชลชัย, 141 หน้า.

ISBN 974-331-143-2.

การดำเนินคดีอาญามีวัตถุประสงค์เพื่อค้นหาความจริง โดยการวินิจฉัยข้อเท็จจริงจากพยานหลักฐานในสำนวนหรือการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐาน และศาลจะลงโทษจำเลยต่อเมื่อได้รับความชัดเจนปราศจากข้อสงสัยตามสมควรว่ามีกระทำความผิดจริง โดยจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดนั้น การชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานเป็นเรื่องของการใช้ดุลพินิจ ซึ่งในทางปฏิบัติของศาลไทยได้ยึดถือแนวบรรทัดฐานคำพิพากษาศาลฎีกาเป็นแนวทางในการใช้ดุลพินิจวินิจฉัยชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานเรื่อยมา

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ศึกษาถึงแนวคำพิพากษาศาลฎีกาของไทยที่วางบรรทัดฐานเกี่ยวกับการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานในคดีอาญา ผลการวิจัยพบว่าศาลฎีกาได้วางบรรทัดฐานในเรื่องพยานหลักฐานที่มีน้ำหนักน้อยซึ่งโดยลำพังตัวของมันเองแล้วไม่มีน้ำหนักรับฟังลงโทษจำเลยได้ ได้แก่พยานบอกเล่าที่ศาลรับฟังและคำชัดทอดของผู้ร่วมกระทำความผิด และศาลฎีกายังได้วางหลักในเรื่องพยานประกอบพยานหลักฐานที่มีน้ำหนักน้อยว่าต้องมีพยานประกอบจึงจะรับฟังลงโทษจำเลยได้

การวางบรรทัดฐานดังกล่าวสอดคล้องกับหลักการพิสูจน์จนสิ้นสงสัยในคดีอาญา กล่าวคือศาลจะไม่ลงโทษจำเลยด้วยพยานหลักฐานที่มีน้ำหนักน้อยโดยปราศจากพยานหลักฐานประกอบ ดังนั้น ปัญหาการใช้ดุลพินิจวินิจฉัยที่ฝ่าฝืนแนวบรรทัดฐานการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานในคดีอาญา ซึ่งถูกจำกัดสิทธิรัฐธรรมนูญเนื่องจากเป็นปัญหาข้อเท็จจริง จึงควรให้คู่ความมีสิทธิรัฐธรรมนูญให้ศาลสูงตรวจสอบการใช้ดุลพินิจได้ โดยทำเป็นต้วบทกฎหมายหรือศาลฎีกาวางบรรทัดฐานขึ้นใหม่ให้ถือว่าเป็นปัญหาข้อกฎหมาย

ภาควิชานิติศาสตร์.....
สาขาวิชานิติศาสตร์.....
ปีการศึกษา 2541.....

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C870646 : MAJOR LAW
KEY WORD:

SOONTHORN KERDPOCAR : THE SUPREME COURT'S PRECEDENT ON
WEIGH OF EVIDENCE IN CRIMINAL TRIALS. THESIS ADVISOR : ASSIST. PROF.
MOORATA WATANASHEEVAKUL, THESIS CO-ADVISOR : LECT. PORNPETCH
VICHITCHOLCHAI, 141 PP. ISBN 974-331-143-2.

The main purpose of criminal proceeding is to find the true facts through the judgment of facts from the evidence in the court file of the case or the weighing of evidence, and judges will convict the accused only when it is proved beyond a reasonable doubt that the offense was actually committed, the committee of which is the accused. The weighing of evidence is a matter of exercising one's discretion, which, in the practice of Thai courts, has adhered to the Supreme Court's precedent judgment as guideline.

This thesis studies the Thai Supreme Court's precedents on weighing of evidence in criminal trials. As the result of the research, it was found that the Supreme Court has set the precedents of minimum weight evidence which by themselves alone do not weigh enough to be admissible to convict against the accused, namely, hearsay evidence admitted by the court and implicative statements of co-perpetrators, and the Supreme Court has also set the principle in the minimum weight evidence's corroboration that there must be corroborative evidence in order that they will be admissible to convict against the accused.

The setting up of such precedents conforms to the principle of proving beyond a reasonable doubt in criminal case. That is, the court would not convict the accused by means of a minimum weight evidence on the uncorroborated evidence. Consequently, regarding the problem of exercising discretion in violation of the precedent on weighing of evidence in criminal trials, which limits the right to make an appeal or *dika* appeal due to the presence of a question of fact, the parties should be allowed to have the right to make an appeal or *dika* appeal so that a high court will check the exercise of discretion by making it a legal provision or with the Supreme Court setting a new precedent that such question of fact shall be regarded as being a question of law.

ภาควิชา.....นิติศาสตร์
สาขาวิชา.....นิติศาสตร์
ปีการศึกษา..... 2541

ลายมือชื่อนิติต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....



กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงไปได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์มูรธา วัฒนะชีวะกุลและท่านอาจารย์พรเพชร วิจิตชลชัย อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาอนุเคราะห์ทำให้คำแนะนำ คำปรึกษาตลอดจนข้อคิดเห็นต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ ตลอดเวลาที่ผู้เขียนทำวิทยานิพนธ์ นอกจากนี้ยังได้ตรวจตรา แก้ไขให้วิทยานิพนธ์สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์อมราวดี อังศ์สุวรรณ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ท่านอาจารย์ ดร.จิรนิติ หะวานนท์ และท่านอาจารย์จุลสิงห์ วสันตสิงห์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่กรุณาสละเวลามาสอบวิทยานิพนธ์นี้ รวมทั้งตรวจแก้ไขคำแนะนำต่าง ๆ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบคุณคุณอัมพร เจริญสกุล ที่กรุณาสละเวลารับเป็นธุระจัดพิมพ์วิทยานิพนธ์ฉบับนี้และให้กำลังใจแก่ผู้เขียนจนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี และขอขอบคุณผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอื่น ๆ ที่มีโอกาสเอ่ยนามได้หมดคนที่นี่ ที่ได้มีส่วนทั้งโดยตรงและโดยอ้อมให้วิทยานิพนธ์เสร็จสมบูรณ์

สุดท้ายนี้ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณบิดามารดา ที่ได้ให้กำเนิดเลี้ยงดูอบรมสั่งสอนและเป็นกำลังใจ ตลอดจนให้การสนับสนุนในทุก ๆ ด้านมาโดยตลอด หวังว่าวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะมีคุณค่าและประโยชน์ในการศึกษาวิชานิติศาสตร์อยู่บ้างไม่มากนักน้อย ความดีของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ผู้เขียนขอมอบให้กับบิดามารดาของผู้เขียน น้องสาวผู้สว่างลับ สถาบันการศึกษาแห่งนี้และบูรพาจารย์ทุก ๆ ท่าน หากมีข้อผิดพลาดประการใด ผู้เขียนขออภัยไว้แต่เพียงผู้เดียว

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย	2
ขอบเขตของการศึกษาวิจัย	3
วิธีการศึกษาวิจัย	3
สมมติฐาน	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการศึกษาวิจัย	4
บทที่ 2 หลักในการชี้แจงน้ำหนักพยานหลักฐาน	5
2.1 ระบบวิธีพิจารณาคดีเพื่อวินิจฉัยชี้ขาดข้อเท็จจริง	5
2.1.1 ระบบไต่สวน	5
2.1.2 ระบบกล่าวหา	6
2.2 ระบบการวินิจฉัยชี้ขาดข้อเท็จจริงโดยลูกขุน (trial by jury) ตามกฎหมายคอมมอนลอว์	8
2.3 ระดับของภาระการพิสูจน์ข้อเท็จจริง	11
2.3.1 ภาระการพิสูจน์ให้เห็นถึงมูลคดี (prima facie case)	13
2.3.2 ภาระการพิสูจน์ให้เห็นถึงพยานหลักฐานที่น่าเชื่อถือกว่า (preponderance of evidence)	15
2.3.3 ภาระการพิสูจน์ให้เห็นว่าพยานหลักฐานนั้นมีความน่าเชื่อถือ อย่างชัดเจน (clear and convincing evidence).....	17
2.3.4 ภาระการพิสูจน์ให้ได้ความชัดเจนปราศจากข้อสงสัยตาม สมควร (proof beyond a reasonable doubt)	17

2.4	หลักการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานแต่ละประเภท	19
2.4.1	การชั่งน้ำหนักพยานบุคคล	19
2.4.2	การชั่งน้ำหนักพยานเอกสารและพยานวัตถุ	28
2.4.2.1	การชั่งน้ำหนักพยานเอกสาร	28
2.4.2.2	การชั่งน้ำหนักพยานวัตถุ	30
2.4.3	การชั่งน้ำหนักพยานผู้เชี่ยวชาญ	31
2.5	หลักการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานในคดีอาญา	36
2.5.1	ความแตกต่างระหว่างคดีอาญากับคดีแพ่งในแง่ของพยานหลักฐาน	36
1.	ข้อพิจารณาทั่วไปเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างคดีอาญากับคดีแพ่งในเรื่องพยานหลักฐาน	36
ก.	พยานที่เป็นคำให้การและคำรับสารภาพของผู้ต้องหาในชั้นสอบสวน	38
ข.	พยานหลักฐานที่ได้มาโดยวิธีการอันมิชอบ	40
ค.	พยานหลักฐานที่ได้มาจากการส่อให้กระทำความผิด ...	41
2.	ความแตกต่างระหว่างคดีอาญากับคดีแพ่งในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐาน	41
2.5.2	ภาระการพิสูจน์และข้อสันนิษฐานในคดีอาญา	44
1.	กรณีจำเลยให้การรับสารภาพต่อศาล	45
2.	หน้าที่นำสืบของจำเลยในคดีอาญา	46
3.	หน้าที่นำสืบกรณีข้อสันนิษฐาน	47
3.1	ข้อสันนิษฐานในข้อเท็จจริง	47
3.2	ข้อสันนิษฐานในกฎหมาย	47
3.2.1	ข้อสันนิษฐานเด็ดขาด	48
3.2.2	ข้อสันนิษฐานไม่เด็ดขาด	48

2.5.3	แนวความคิดและความหมายของ proof beyond a reasonable doubt	52
บทที่ 3	หลักการชี้แจงน้ำหนักพยานหลักฐานตามกฎหมายไทย	62
3.1	วิธีพิจารณาและหลักการค้นหาข้อเท็จจริงในศาลไทย : ประวัติความเป็นมา	62
3.2	วิธีพิจารณาความตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งและประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา : ระบบไต่สวนที่รับอิทธิพลจากกฎหมายคอมมอนลอว์	65
3.3	หลักการชี้แจงน้ำหนักพยานหลักฐานในศาลไทย	70
3.3.1	ข้อพิจารณาทั่วไปเกี่ยวกับการชี้แจงน้ำหนักพยานหลักฐานในศาลไทย	70
3.3.2	แนวทางในการใช้ดุลพินิจชี้แจงน้ำหนักพยานหลักฐาน	74
1.	หลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการใช้ดุลพินิจชี้แจงน้ำหนักพยานหลักฐาน	77
2.	แนวบรรทัดฐานคำพิพากษาฎีกา	79
3.	ความสมเหตุสมผล	80
ก.	กฎแห่งความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน (Law of Identity)	81
ข.	กฎแห่งการจัดกัน (Law of Contradiction) ...	81
ค.	กฎแห่งความเป็นครึ่ง ๆ กลาง ๆ (Law of Excluded Middle)	82
ง.	กฎแห่งความมีเหตุผลอันควร (Law of Sufficient Reason)	82
4.	พฤติการณ์แห่งพยานหลักฐานในคดี	82
3.4	ความจำเป็นในการวางบรรทัดฐานการชี้แจงน้ำหนักพยานหลักฐาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในคดีอาญา	85

บทที่ 4	การวิเคราะห์คำพิพากษาศาลฎีกาที่วางบรรทัดฐานการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐาน	
	ในคดีอาญาและการวินิจฉัยชั่งน้ำหนักพยานหลักฐาน	88
4.1	การวางบรรทัดฐานในเรื่องพยานหลักฐานที่มีน้ำหนักน้อย	88
4.1.1	พยานบอกเล่าที่ศาลรับฟัง	88
	ก. คำให้การของพยานในชั้นสอบสวน	89
	ข. คำรับสารภาพของจำเลยในชั้นสอบสวน	91
	ค. คำกล่าวของผู้ถูกทราวยก่อนตาย	93
	ง. พยานบอกเล่าที่ศาลรับฟังอื่น ๆ	94
4.1.2	คำชี้แจงของผู้ร่วมกระทำผิด	95
4.2	การวางหลักในเรื่องพยานประกอบ (corroboration evidence)..	97
4.3	การวิเคราะห์คำพิพากษาศาลฎีกาเกี่ยวกับการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐาน	
	ในคดีอาญา	103
4.3.1	คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4512/2530 ระหว่างพนักงานอัยการ	
	จังหวัดภูเก็ต โจทก์, นายโรสมณ กิจประสาน จำเลย	103
4.3.2	คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7562/2540 ระหว่างพนักงานอัยการ	
	จังหวัดบุรีรัมย์ โจทก์, นายนฤพล ศิริพานิช ที่ 1 กับพวก	
	จำเลย	107
4.3.3	คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1839/2529 ระหว่างพนักงานอัยการ	
	ประจำจังหวัดนครราชสีมา (อำเภอปากช่อง) โจทก์,	
	นายธงชัย อินทรพูน จำเลย	111
4.3.4	คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3153/2535 ระหว่างพนักงานอัยการ	
	จังหวัดศรีสะเกษ โจทก์, นายเสกสดี ตายูเคน จำเลย	115
4.3.5	คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1458/2531 ระหว่างพนักงานอัยการ	
	จังหวัดสุพรรณบุรี โจทก์, นายนพรัตน์ ศิริรินทร์วงษ์ ณ อูขุขยา	
	ที่ 1 กับพวก จำเลย	119

4.4	ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการวางบรรทัดฐานการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐาน ในคดีอาญา	123
4.4.1	ปัญหาที่เกิดจากระบบกฎหมายและระบบศาลของไทย	123
4.4.2	ปัญหาความคลุมเครือไม่แน่ชัดว่าคำพิพากษาของศาลเกี่ยวกับ การชั่งน้ำหนักพยานหลักฐาน เป็นการวินิจฉัยในปัญหาข้อกฎหมาย หรือข้อเท็จจริง	124
บทที่ 5	บทสรุปและข้อเสนอแนะ	129
	รายการอ้างอิง	137
	ประวัติผู้เขียน	141